

**PROGRAMA MEF DE L'ESPECIALITAT DE REUMATOLOGIA.
HOSPITAL DE SABADELL. CORPORACIÓ SANITÀRIA PARC TAULÍ**

Dra. Marta Larrosa Padró. Directora de Servei

Dr. Enrique Casado Burgos. Tutor MEF

SUMARI

1. Descripció del Servei	3
2. Equip humà	3
3. Organització interna	4
4. Objectius generals i específics del programa de formació	4
5. Contingut i desenvolupament del programa de formació	5
5.1. Competències professionals a adquirir segons any de formació, detallant activitats assistencials i calendari de rotacions	5
5.2. Guàrdies d'especialitat i generals	9
5.3. Activitats formatives del pla transversal comú	10
5.3.1. Programa de formació comú de la Corporació Sanitària Parc Taulí	10
5.3.2. Pla transversal troncal (si procedeix)	12
5.3.3. Curs de protecció radiològica	12
6. Sessions clíniques i bibliogràfiques específiques	13
7. Oferta d'activitats d'investigació	14

1. DESCRIPCIÓ DEL SERVEI

El Servei de Reumatologia de l'Hospital de Sabadell va iniciar la seva activitat l'any 1991. Ofereix assistència especialitzada a pacients amb malalties reumàtiques, de l'aparell locomotor i autoimmunes sistèmiques.

El Servei disposa d'espais per realitzar consulta ambulatoria, hospitalització convencional, hospital de dia i gabinet tècnic per a la pràctica de les tècniques diagnòstiques i terapèutiques de l'especialitat.

2. EQUIP HUMÀ

FACULTATIUS:

- Dra. Marta Larrosa Padró. Directora del Servei
- Dr. Joan Calvet Fontova
- Dr. Enrique Casado Burgos
- Dr. Carlos Galisteo Lencastre da Veiga
- Dra. María García Manrique de Lara
- Dr. Antoni D. Gómez Centeno
- Dr. Eduard Graell Martín
- Dr. Jordi Gratacòs Masmitjà
- Dra. Mireia Moreno Martínez-Losa
- Dra. Noemí Navarro Ricos
- Dr. Cristóbal Orellana Garrido

INFERMERIA:

Gestora assistencial d'infermeria de Consulta Externa

- Roser Corcoy Rigola

Diplomades d'infermeria especialitzada

- Cristina Aymerich Mañas
- Helena Costa Ventura
- Elena Fernández Casado
- Lourdes Lluís Bordoll

Auxiliar d'infermeria

- Antonia García Andújar

3. ORGANIZACIÓ INTERNA

L'organització interna del Servei de Reumatologia contempla un seguit de responsabilitats i funcions repartides entre els diferents professionals, que es detallen tot seguit.

Directora del Servei: Dra. Marta Larrosa Padró

Docència/Sessions clíniques/Responsable MEE: Dr. Enrique Casado Burgos

Consultes monogràfiques:

- Artritis reumatoide: Dr. Antoni D. Gómez Centeno
- Espondiloartropaties: Dr. Jordi Gratacós Masmitjà
- Connectivopaties: Dra. Mireia Moreno Martínez-Losa
- Malaltia metabòlica òssia: Dr. Enrique Casado Burgos
- Artrosi: Dr. Cristobal Orellana Garrido

Hospital de Dia: Dra. Mireia Moreno Martínez-Losa

Hospitalització: Dr. Jordi Gratacós Masmitjà

Gabinet tècnic:

- Microscopi: Dr. Eduard Graell Martín
- Ecografia: Dr. Enrique Casado Burgos
- Capil·laroscòpia: Dra. Mireia Moreno Martínez-Losa

Investigació: Dr. Jordi Gratacós Masmitjà

4. OBJECTIUS GENERALS I ESPECÍFICS DEL PROGRAMA DE FORMACIÓ

El programa docent del Servei de Reumatologia permet adquirir els coneixements que es descriuen en el programa formatiu oficial de Reumatologia, aquests coneixements inclouen competències assistencials, de docència i investigació i de gestió i coordinació.

Generals:

Les **competències assistencials generals** com són el coneixement de les diferents patologies mèdiques, la interpretació i/o realització dels exàmens i tècniques complementàries generals, es podran adquirir durant el primer any de formació, principalment en el Servei de Medicina Interna.

Específics:

Les **competències assistencials específiques** com són el coneixement de les diferents malalties reumàtiques, en els aspectes de classificació, epidemiologia, clínica, prevenció, diagnòstic, tractament i el seu impacte; l'educació dels pacients i la interpretació i/o realització dels exàmens i

tècniques complementàries en Reumatologia, es podran adquirir en els diferents dispositius assistencials en els quals treballa el Servei, que s'extenen des de l'atenció primària passant per l'hospitalització, les urgències de l'especialitat, la consulta externa hospitalària, l'activitat en gabinet tècnic i hospital de dia.

Les **competències en docència i recerca** es podran adquirir en el mateix Servei. L'activitat científica de l'equip (publicacions) es complementa amb la formació en coneixements d'estadística, epidemiologia, recerca bibliogràfica, revisió de casos clínics, revisió de l'evidència en medicina, elaboració i realització d'una sessió clínica, metodologia per al disseny d'un treball de recerca i elaboració d'una publicació científica.

Competències en gestió i coordinació. Durant el període formatiu, el resident participarà en les activitats de coordinació que es desenvolupin al Servei.

5. CONTINGUT I DESENVOLUPAMENT DEL PROGRAMA DE FORMACIÓ

Durada total: 4 anys

Programa Oficial de la Comissió Nacional de l'Especialitat.

5.1 Competències professionals a adquirir segons any de formació, detallant activitats assistencials i calendari de rotacions

MEF - 1

Calendari de rotacions

Rotació (Contingut/ àrea de coneixement)	Dispositiu (unitat/ servei/centre)	Durada	Nivell responsabilitat ⁽¹⁾
Patologia general hospitalària	Servei de Medicina Interna	4 mesos	2-3
Malalties de la pell	Servei de Dermatologia	2 mesos	3
Patologia general d'Atenció Primària	Atenció Primària	1 mes	3
Patologia urgent	Servei d'Urgències	2 mesos	2
Malalties neurològiques	Servei de Neurologia	2 mesos	2-3
Infeccions	Servei de Malalties Infeccioses	1 mes	3

Competències professionals a adquirir en cada rotació

Servei de Medicina Interna	Coneixements en patologia mèdica general i utilització racional de recursos hospitalaris.
Servei de Dermatologia	Coneixements en patologia cutània general i específicament en les lesions cutànies de malalties reumàtiques i autoimmunes.
Atenció Primària	Coneixements en patologia mèdica general i utilització racional de recursos en atenció primària.
Servei d'Urgències	Coneixements en patologia mèdica urgent i utilització racional de recursos en urgències hospitalàries.
Servei de Neurologia	Coneixements en patologia neurològica central i perifèrica i específicament en les manifestacions neurològiques de malalties reumàtiques i autoimmunes.
Servei de Malalties Infeccioses	Coneixements en patologia infecciosa general i específicament en les infeccions de l'aparell locomotor.

MEF - 2

Calendari de rotacions

Rotació (Contingut/ àrea de coneixement)	Dispositiu (unitat/ servei/centre)	Durada	Nivell responsabilitat ⁽¹⁾
Radiologia òssia	Servei de Radiologia/Diagnòstic per la imatge	2 mesos	3
Rehabilitació aparell locomotor	Servei de Rehabilitació i Medicina Física	1 mes	2-3
Patologia urgent	Servei d'Urgències	2 mesos	2
Patologia pulmonar	Servei de Pneumologia	2 mesos	3
Patologia reumàtica hospitalària /interconsulta patologia reumàtica urgent	Planta d'hospitalització de Reumatologia/Urgències "aparell locomotor"	3 mesos	2
Patologia reumàtica d'Atenció Primària	Consulta ambulatoria de Reumatologia en Atenció Primària	2 mesos	2-3

Competències professionals a adquirir en cada rotació

Servei de Radiologia/Diagnòstic per la Imatge	Coneixements en radiologia òssia (radiologia simple, ressonància magnètica i tomografia computeritzada).
Servei de Rehabilitació i Medicina Física	Coneixements en tècniques de rehabilitació i fisioteràpia de malalties reumàtiques.
Servei d'Urgències	Coneixements i maneig de patologia mèdica urgent i utilització racional de recursos en urgències hospitalàries.
Servei de Pneumologia	Coneixements i maneig de patologia pulmonar i específicament en les manifestacions pulmonars de malalties reumàtiques i autoimmunes.
Planta d'hospitalització de Reumatologia	Coneixements i maneig de patologia reumàtica i autoimmune greu o complexa.
Activitat en Urgències "aparell locomotor"	Coneixements i maneig de patologia reumàtica urgent, així com utilització racional de recursos en aquestes patologies.
Consulta ambulatoria de Reumatologia en Atenció Primària	Coneixements i maneig de patologia reumàtica de baixa complexitat, detecció de casos greus i utilització racional de recursos en Atenció Primària.

MEF - 3

Calendari de rotacions

Rotació (Contingut/ àrea de coneixement)	Dispositiu (unitat/ servei/centre)	Durada	Nivell responsabilitat ¹⁾
Patologia reumàtica hospitalària /interconsulta patologia reumàtica urgent	Planta d'hospitalització de Reumatologia/Urgències "aparell locomotor"	3 mesos	1-2
Reumatologia: activitat ambulatoria no hospitalària	Consulta ambulatoria de Reumatologia en Atenció Primària	3 mesos	2
Ecografia, microscopi de llum polaritzada i capil·laroscòpia	Gabinet tècnic de Reumatologia	2 mesos	2-3
Reumatologia: activitat ambulatoria hospitalària	Consulta Externa de Reumatologia de l'hospital	3 mesos	2
Traumatologia i Ortopèdia	Traumatologia i Ortopèdia	1 mes	2-3

Competències professionals a adquirir en cada rotació

Planta d'hospitalització de Reumatologia	Coneixements en patologia reumàtica i autoimmune greu o potencialment greu.
Urgències no traumàtiques "aparell locomotor"	Coneixements en patologia reumàtica urgent, així com utilització racional de recursos en aquestes patologies.
Consulta ambulatòria de Reumatologia en Atenció Primària	Coneixements en patologia reumàtica banal, detecció de casos greus i utilització racional de recursos en Atenció Primària.
Gabinet tècnic de Reumatologia	Coneixements en ecografia de l'aparell locomotor i aprenentatge de la tècnica de la punció guiada. Coneixements en capil·laroscòpia (adquisició i interpretació de la imatge). Coneixements en microscopi de llum polaritzada.
Consulta Externa de Reumatologia	Coneixements en patologia reumàtica greu no urgent.
Servei de Traumatologia Ortopèdia	Coneixements en patologia traumàtica i ortopèdica de l'aparell locomotor.

MEF - 4

Calendari de rotacions

Rotació (Contingut/ àrea de coneixement)	Dispositiu (unitat/ servei/centre)	Durada	Nivell responsabilitat ⁽¹⁾
Reumatologia hospitalària	Planta d'hospitalització de Reumatologia. Interconsultes en planta	2 mesos	1-2
Consulta Externa de Reumatologia	Consulta Externa de Reumatologia a l'hospital	4 mesos	1-2
Ecografia, microscopi de llum polaritzada i capil·laroscòpia	Gabinet tècnic de Reumatologia	2 mesos	1-2
Teràpia biològica	Hospital de dia de Reumatologia	2 mesos	1-2
Dolor	Clínica del dolor	1 mes	2-3
Rotació en àrea específica	Rotació opcional (immunologia, pediatria...)	1 mes	2-3

Competències professionals a adquirir en cada rotació

Planta d' hospitalització de Reumatologia. Interconsultes en planta	Coneixements en patologia reumàtica i autoimmune greu o potencialment greu.
Consulta Externa de Reumatologia de l'hospital	Coneixements en patologia reumàtica greu no urgent.
Gabinet tècnic de Reumatologia	Coneixements en ecografia de l'aparell locomotor i aprenentatge de la tècnica de la punció guiada. Coneixements en capil·laroscòpia (adquisició i interpretació de la imatge). Coneixements en microscopi de llum polaritzada.
Hospital de dia de Reumatologia	Coneixements en el maneig dels tractaments biològics en les malalties reumàtiques.
Clínica del dolor	Coneixements en el maneig dels analgèsics opioides i les tècniques invasives per al control del dolor.
Rotació opcional (immunologia, pediatria...)	Aprofundir els coneixements en determinades àrees específiques de l'especialitat.

(1)

Nivell de responsabilitat 1: activitats realitzades directament pel resident sense necessitat d'una tutela directa. El resident executa i posteriorment informa.

Nivell de responsabilitat 2: activitats realitzades directament pel resident sota la supervisió del tutor/facultatiu responsable. El resident té un coneixement extens, però no té prou experiència com per fer una tècnica o un tractament complet de forma independent.

Nivell de responsabilitat 3: activitats realitzades pel personal sanitari del centre, assistides en la seva execució pel resident.

Especialistes en formació de primer any: la supervisió de residents de primer any serà de presència física i la portaran a terme els professionals que presten serveis en els diferents dispositius del centre o unitats per les quals el personal en formació estigui rotant o prestant serveis d'atenció continuada. Els esmentats especialistes ratificaran per escrit les altes, baixes i resta de documentació relativa a les activitat assistencials en les qual intervinguin els residents de primer any.

5.2 Guàrdies de l'especialitat i generals

MEF - 1

- Nombre de guàrdies al mes: 4
- Dispositiu: Urgències de Medicina, nivell I i II
- Nivell de responsabilitat: 3

MEF - 2

- Nombre de guàrdies al mes: 5-6
- Dispositiu: Urgències de Medicina, nivell I i II
- Nivell de responsabilitat: 2

MEF - 3

- Nombre de guàrdies al mes: 5-6
- Dispositiu: Urgències de Medicina, nivell I i II i/o Urgències aparell locomotor
- Nivell de responsabilitat: 2-3

MEF - 4

- Nombre de guàrdies al mes: 5-6
- Dispositiu: Urgències de Medicina, nivell I i II i/o Urgències aparell locomotor
- Nivell de responsabilitat: 2-3

5.3. Activitats formatives del pla transversal comú

5.3.1. Programa de formació comú de la Corporació Sanitària Parc Taulí

Introducció

La formació dels estudiants de medicina és insuficient en diversos aspectes relacionats amb les competències professionals que s'han d'aconseguir durant el període de formació en les diferents especialitats mèdiques i que són comuns a totes elles.

Objectiu

- Millorar i complementar diferents aspectes de competències professionals comuns a totes les especialitats.
- Preparar els professionals que inicien la seva formació com a especialistes en aquest centre en l'atenció de situacions de risc vital.
- Formar els metges/farmacèutics en formació en aspectes de seguretat i prevenció, investigació i bioètica.
- Explicar l'organització i funcionament, el marc conceptual i els objectius de la Corporació Sanitària Parc Taulí.

Metodologia

- Exposicions teòriques interactives.
- Pràctiques de casos clínics i *rol-playing*.
- Aula de simulació i d'informàtica.
- Experiència pràctica assistencial i treball en grup.

Avaluació

- Assistència obligatòria al 80% com a mínim de totes les activitats teòriques i pràctiques. El programa s'organitzarà durant un període d'1-2 setmanes, lliures d'assistència i guàrdies.
- La superació del programa es tindrà en compte en l'avaluació sumativa final de cada període anual de residència.

Organització

- Comitè Institucional de Docència.
- Coordinació: A. Artigas i E. Berlanga.

MEF - 1

- Corporació Sanitària Parc Taulí: estructura i organització
 - Direcció i coordinació: E. Berlanga
 - Durada: 4 hores
- Prevenció de riscos laborals, manual d'autoprotecció.
 - Direcció i coordinació: P. Peña
 - Durada: 5 hores
- Sistema informàtic i història clínica
 - Direcció i coordinació: M. Gil
 - Durada: 3 hores
- Curs bàsic d'habilitats comunicatives
 - Direcció i coordinació: A. Nogueras
 - Durada: 8 hores
- Atenció precoç del pacient crític en emergències
 - Direcció i coordinació: M. Mariñosa
 - Durada: 8 hores

- Cursos troncal urgències
 - Direcció i coordinació: M. Mariñosa (Urgències de Medicina), S. Navarro (Cirurgia), J. Rivera (Pediatría), G. García Parés (Salut Mental), tutors d'especialitats no troncal
 - Durada: 4-8 hores

MEF - 2

- Curs bàsic d'habilitats comunicatives
 - Direcció i coordinació: A. Nogueras
 - Durada: 16 hores
- Curs de bioètica aplicada
 - Direcció i coordinació: F. Baigorri i G. Diestre
 - Durada: 24 hores

MEF - 3

- Curs intensiu de metodologia de la investigació
 - Direcció i coordinació: X. Calvet
 - Durada: 36 hores
- Curs de gestió clínica
 - Direcció i coordinació: J. Martí
 - Durada: 3 hores

5.3.2. Pla transversal troncal (si procedeix)

5.3.3. Curs de protecció radiològica

Per donar resposta a la resolució conjunta de les direccions generals de Salut Pública i de Recursos Humans i Serveis Econòmic-Pressupostaris del Ministeri de Sanitat i Consum de 21 d'abril de 2006, mitjançant la qual s'acorda incorporar en determinats programes formatius d'especialitat en ciències de la salut, la formació en protecció radiològica, la Comunitat Autònoma té establert un curs no presencial per a MEF-1.

Anualment, des de la Comissió de Docència es comunica a tots els MEF-1, de les especialitats incloses en la resolució, la normativa per a la realització del curs i és l'Institut d'Estudis de la Salut l'encarregat de la gestió i el desenvolupament del programa.

6. SESSIONS CLÍNiques I BIBLIOGRÀFIQUES ESPECÍFIQUES

Relació de sessions clíniques i bibliogràfiques generals del Servei.

Sessions específiques per al MEF - 1

- Sessió general setmanal de l'hospital.
- Sessions específiques dels serveis de cada rotació.

Sessions específiques per al MEF - 2

- Sessió general setmanal de l'hospital.
- Sessions específiques dels serveis de cada rotació.
- Sessió setmanal de revisió de pacients ingressats.
- Sessió setmanal de casos problema.
- Sessió setmanal de teràpia biològica.
- Sessió setmanal bibliogràfica.
- Sessió mensual de tema de revisió.
- Sessió trimestral d'Anatomia Patològica.

Sessions específiques per al MEF - 3

- Sessió general setmanal de l'hospital.
- Sessió setmanal de revisió de pacients ingressats.
- Sessió setmanal de casos problema.
- Sessió setmanal de teràpia biològica.
- Sessió setmanal bibliogràfica.
- Sessió mensual de tema de revisió.
- Sessió trimestral d'Anatomia Patològica.
- Presentació d'un cas en les sessions ordinàries de l'hospital (Curs formatiu de residents).

Sessions específiques per al MEF - 4

- Sessió general setmanal de l'hospital.
- Sessió setmanal de revisió de pacients ingressats.
- Sessió setmanal de casos problema.
- Sessió setmanal de teràpia biològica.
- Sessió setmanal bibliogràfica.
- Sessió mensual de tema de revisió.
- Sessió trimestral d'Anatomia Patològica.
- Presentació d'un cas en les sessions ordinàries de l'hospital (Curs formatiu de residents).

7. OFERTA D'ACTIVITATS D'INVESTIGACIÓ

Línies d'investigació del Servei:

- Vitamina D i osteoporosi.
- Risc cardiovascular en malalties reumàtiques inflamatòries.
- Risc cardiovascular en artrosi.
- Espondilortropaties (incloses en grup GRESER).
- Múltiples assaigs clínics en artrosi, artritis reumatoide, espondilitis anquilosant i osteoporosi.

Convocatòria de Beques Taulí de Recerca i Innovació:

- De caràcter anual i oberta a tots els professionals de la Corporació.

Serveis de l'Oficina de Recerca:

- Assessorament metodològic.
- Disseny de projectes.
- Estadística.
- Informació de convocatòries.
- Informació i suport per a la gestió dels principis de legalitat en tot allò que fa referència a la recerca.
- Habilitar i gestionar els circuits i requeriments necessaris per fer recerca de qualitat.
- Altres serveis específics relacionats amb la recerca.
- Assistència, com a oient, a les sessions del CEIC.